

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יבמות - ל"ז

1. מצינו שאם מת הולד תוך שלושים ונתקדשה לכהן, הקילו שאינה חולצת כדי שלא לאוסרה. האם יקילו אף לכהן שנשא מעוברת או מינקת שיפרישה בלא גט כדי שיוכל להחזירה לאחר שיעבור הזמן של ההנקה? אין לדמות, דווקא במת הקילו ע"פ רבנן הסוברים שנחשב ולד מעליא. אבל כאן אם כר' מאיר, יוציא ולא יחזיר עולמית. ואם כרבנן, צריך דוקא בגט. עוד למדנו - עבר על התקנה וקדשה בתוך שלשה חודשים וברח - חד אמר: מנדים אותו לכופו לגרשה. חד אמר: בריחתו מספקת לו.
2. בנוול ספק בן תשע לראשון או בן שבע לאחרון, מביא אשם תלוי. לכאורה הלך הרוב שיוולדות לתשעה, ופגע באשת אח ויביא חטאת וודאית? רוב היוולדת לתשעה - עוברם ניכר לשליש ימי הריונם. וכאן שלא הוכר, 'איתרע ליה רובא' ומסתפקים שמא היא מהמיעוט יולדות לשבעה.
3. הולד המסופק ראוי להיות כהן גדול - כשר הוא ממה נפשך. הנוול השני ממזר מספק, שמא הוריו בכרת. לר"א בן יעקב, אין ממזר מספק. מה כוונתו? אביי - לת"ק: ספק ממזר ואסור בממזרת. לר' אליעזר: ודאי ממזר, ומותר בממזרת. רבא - לת"ק: מספק החשיבוהו כודאי ומותר בממזרת. לרבי אליעזר: נשאר בספק, ואסור בממזרת. שורש מחלוקתם - כיון שמשנת ר' אליעזר ב"י קב ונקי והלכה כמותו, כל אחד ביארו כפי שפסק, לרבא הלכה כר' אלעזר לאביי הלכה כהלל. [להלן] ר' אלעזר - המותר לבא בקהל מודאי יכול להנשא עם ודאי אחר. אבל: ודאי בספק וכן ספק בספק - אסור. ואלו הן 'ספק': שתוקי, ואסופי, וכותי. הלל - עשרה יוחסין עלו מבבל: כהנים, לויים, וישראלים, חללים, גרים, משוחררים, ממזרים, נתינים, שתוקים, ואסופים, וכולן מותרין לבא זה בזה.
4. מהיכן הוכיח אביי שר' אליעזר בן יעקב מחשיב ספק ממזר כודאי? ר' אליעזר בן יעקב אומר: בא על נשים הרבה ואין יודע על איזה מהן בא, וכן היא וכו', נמצא אב נושא את בתו וכו', ונתמלא כל העולם ממזרין, ועל זה נאמר: ומלאה הארץ זמה - משמע שמחשיבם כממזרים וודאיים. ורבא עונה: זמה פירושה 'זו מה היא' - ספק.
5. אלו עוד שתי מימרות למדנו בשם ר' אליעזר בן יעקב?
 - א. לא ישא אדם אשה במדינה זו וילך וישא אשה במדינה אחרת, שמא יזדווגו זה לזה, ונמצא אח נושא את אחותו. מה שמצינו אצל רב ורב נחמן שהכריזו במדינה אחרת מי רוצה להנשא ליום אחד, מפני שרבנן פקיע שמם, וילדיהם קרויים על שמם ולא יכשלו. והקשו שהרי תבעוה לינשא ונתפייסה - צריכה לישוב שבעה נקיים, תירצו: א. היו שולחים שליחים קודם, ב. היו עושים רק יחוד לפת בסלו'. ב. לא ישא אדם אשתו ודעתו לגרשה, משום שנאמר: "אל תחרש על רעך רעה והוא יושב לבטח אתך".
6. אלו נדונים בעניני ירושה של 'ספק' למדנו בדף זה?
 - א. נכסי האח המת - ספק אומר: אני בנו והנכסים שלי. יבם אומר: אתה בני. כיון שאין אחד מוחזק יותר מהשני - ממון המוטל בספק, וחולקין.
 - ב. ספק אומר: אני בנו, והנכסים שלי. בני יבם אומרים: אתה אחינו ויש לך רק חלק - רצו רבנן לפסוק ע"פ המשנה: 'ספק אינו יורש את בני הראשון או את בני האחרון' שכל אחד דוחהו אצל השני והם יורשין אותו, וכשם שהם מוחזקים יותר ממנו דוחים אותו, כך כאן שמוחזק יותר מהם, דוחה רב משרשיא: במשנה, הם ודאי יורשים והוא ספק, כאן שניהם ספק. אבל אפשר לדמות את המשנה לספק הבא - [ע"פ הגהות] ספק ובני יבם שבאו לחלוק בנכסי יבם עצמו, אומרים לו הבא ראיה שאחינו אתה ושקול.
 - ד. ספק ובני יבם שבאו לחלוק בנכסי יבם, לאחר שחלק בעצמו עם הספק - בני יבם אומרים: הבא ראיה שאתה אחינו. ספק אומר: מה נפשך, אם אני אחיכם הביאו חלקי, [ואשיב לכם מחלק המת שנטלתני] אם לא - הביאו לי החצי שחלק עמי אביכם. רב: קם דינא, ואינו יכול לערער על החלוקה שנעשתה עם אביהם. ר' ירמיה: הדר דינא. וצודק ה'ספק'.
7. מי שהלך למדינת הים, הקיפהו אחרים בשדותם ואבדה לו הדרך לשדהו - מה דינו? אם הקיפהו ארבעה שקנו מאחד, או מארבעה - כל אחד יכול לדחותו אצל האחר. אם הקיפו אחד שקנה מארבעה - אדמון: כופהו לתת לו דרך קצרה. כיון שמכל מקום 'דרכי אצלך', חכמים: יקח לו דרך במאה מנה או יפרח באויר. טעם חכמים - אומר הנתבע 'אם תשתוק לא אמכור לך הדרך ביוקר, אם לא תשתוק אחזיר שטר המכירה לבעליהם וכל אחד ידחה אותך אצל השני' לכאורה מחלוקתם אף היא האם 'קם דינא' או 'הדר דינא' אבל הגמרא דוחה.